

Sammen og hver for sig
- gudstjenester mellem det fælles og det lokale

Den næste times tid...

---

1. Luthers gudstjenestedrøm – vores drøm?
2. Rammen for højmessen: en gudstjeneste mellem fasthed og frihed
3. Hvordan arbejder man med det lokale gudstjenesteliv?
4. Et par gode fif

1. Luthers gudstjenestedrøm – vores drøm?

“Vores kære Herre selv taler til os gennem sit Hellige ord, og vi svarer Ham med bøn og lovsang” (Torgauformlen 1544)

“For at vi kan nå til denne tro, er der indstiftet et embede til at lære evangeliet og meddele sakramenterne . Thi ved Ordet og sakramenterne som midler gives Helligånden, som virker tro – hvor og når det behager Gud – I dem, som hører evangeliet: at Gud ikke for vore forjeneres skyld, men for Kristi skyld [...]” (CA V)

Luthers reformatoriske gudstjenestedrøm

1. En samtale og et mødested mellem Gud og mennesker
2. En gudstjeneste kan ikke fejres uden en menighed
3. Styrke vores gudsforhold og tro

Hvordan bliver
Luthers
gudstjenestedrøm til
virkelighed?

Så gudstjenesten ikke
kun opleves som om vi
er samlet om noget, der
var engang – et rygte om
et dengang

Men derimod opleves,
så vi kan har mulighed
for at erfare, at det er
den levende Gud, der
er nærværende og taler
til os her og nu

Så vores
gudsforhold og tro
styrkes?

HVAD ER JERES GUDSTJENESTEDRØM?

2. Rammen for højmessen: en gudstjeneste mellem fasthed og frihed

- Vi får en 4-leddet overordnet struktur:
  - Indledning – Ordet – Nadver – Afslutning
- En fremhævet normalordning, som er autoriseret:
  - Bindende for præster og menighedsråd
  - Sikrer både præst og menighedsråd. Hverken præst eller menighedsråd kan gennemtvinge egne liturgiske præferencer eller fikse ideer.
  - Sikrer menigheden. Menigheden har krav på at få en HM og de led, der hører HM til. Folk kan i princippet klage.

Indledning	Ordet	Nadver	Afslutning
Klokkeringning og bedeslag	Læsning fra Det Gamle Testamente	Nadverbøn	Slutningskollekt
Præludium	Salme	Fadervor	Hilsen
Indgangsbøn	Læsning fra Det Nye Testamente	Indstiftelse	Velsignelse
Indgangssalme	Trosbekendelse	Nadvermåltid	Udgangssalme
Hilsen	Salme	Bortsendelse	Udgangsbøn
Indledningskollekt	Evangelielæsning		Postludium
	Prædiken - lovprisning		
	Kirkebøn		
	Meddelelser		
	Apostolsk velsignelse		
	Salme		

Højmessen mellem fasthed og frihed

Indbygget mere frihed og flere valgmuligheder end tidligere *inden for* det autoriserede.

Indledning	Ordet	Nadver	Afslutning
Klokkeringning og bedeslag	Læsning fra Det Gamle Testamente	Nadverbøn -> 3 forskellige	Slutningskollekt
Præludium	Salme	Fadervor	Hilsen
Indgangsbøn -> evt. Kyrie og Gloria eller Litani/syndsbekendelse (Note 1)	Læsning fra Det Nye Testamente -> 1 læsning (Note 2)	Indstiftelse Nadvermåltid Bortsendelse	Velsignelse Udgangssalme Udgangsbøn
Indgangssalme	Trosbekendelse	Salme	Postludium
Hilsen	Salme	DE TIL KOMMER DEN LITURGISKE GESTIK; LÆGMANDSINDDRAGELSE, BRUG AF RUM, KIRKEÅRSMARKØR, LOKALE SKIKKE OG BRUG	
Indledningskollekt	Evangelielæsning		
	Prædiken - lovprisning Kirkebøn		
	Meddelelser Apostolsk velsignelse		
	Salme		

Kirkebøn som eksempel

- Kirkebønnen bedes fra prædikestolen i tilknytning til prædikenen
- Eller den bedes fra alteret efter salmen efter prædiken
- Frit stillet med hensyn til kirkebønnens ordlyd men ikke temaer
- Kan bedes af præsten eller af en lægperson fra korbuen (jf. ”HM-vejledning” pkt. 10).
- Kan bedes som vekselbøn (Note 3b i *Ritualbog*)
- I fastetid og langfredag kan man bede Litaniet (Note 3c i *Ritualbog*)
- Minus nadver: Kirkebøn afsluttes med Fadervor

Ændringer: 1. hovedregler

”Menighedsrådet skal give samtykke ved brug af andet autoriseret liturgisk materiale end det, der tidligere har været i brug i menigheden” (HM-vejledning pkt. 12 og Menighedsrådsloven §38 stk. 2).

Ændringer: 2. hovedregel

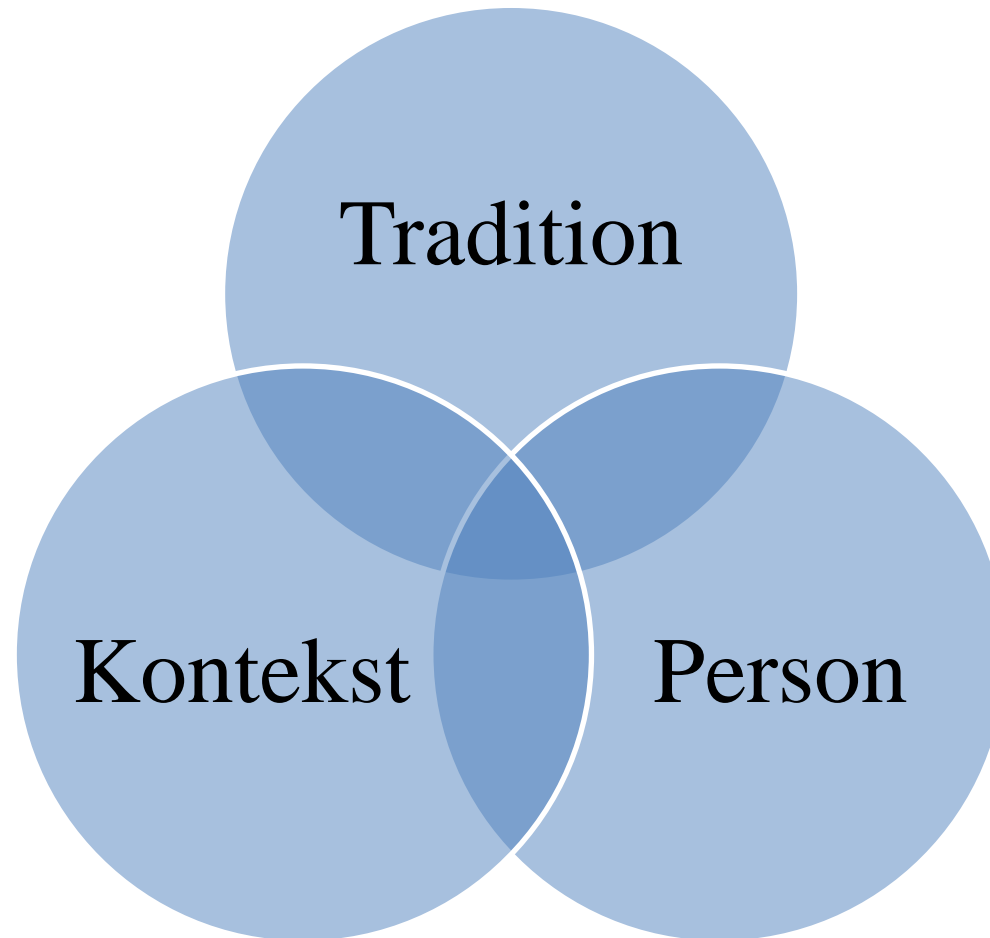

”Præst skal have menighedsrådets og biskoppens samtykke til, at der ved de faste gudstjenester foretages mindre ændringer af den autoriserede liturgi (anvendelse af ikke-autoriserede tekster, herunder tekster fra alterbogstillægget)” (HM-vejledning pkt. 13 og Menighedsrådsloven §38 stk. 3).

3 Hvordan arbejder man med det lokale gudstjenesteliv?

-
- Gudstjenestens hvorfor?
  - Gudstjenestens historie
  - Gudstjenestens enkelte leds funktion og deres interaktion?
  - Hvad findes i vores tradition, som kan pudses af?

Tradition

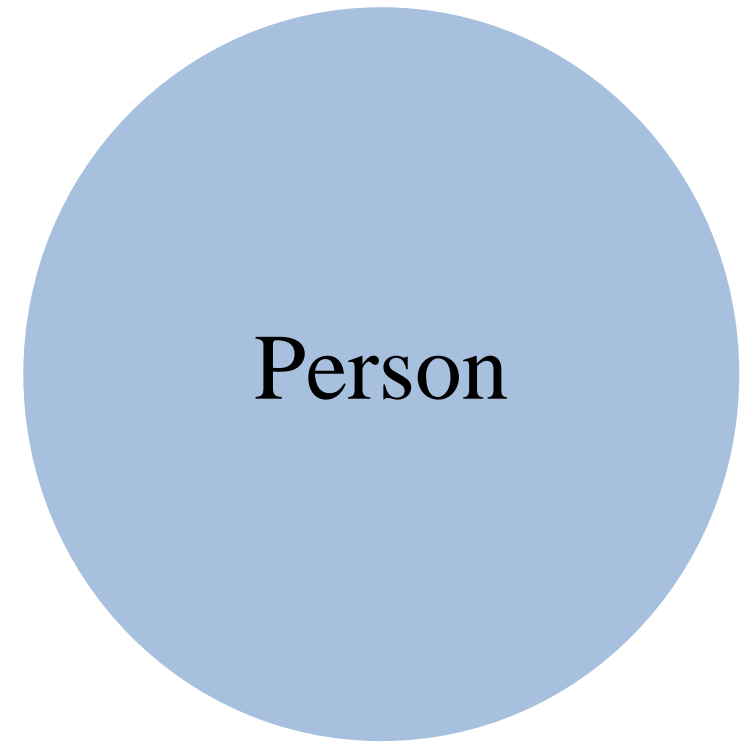
-
- Bliv klogere på jeres sogn
  - Sogneanalyser
  - Samtalerunder
  - FUVs
befolkningsundersøgelse
  - Hvad er der behov for?
(f.eks. gudstjenestetyper,
kompetencer og
ressourcer)

Kontekst

-
- Spørgsmål om relevans
  - Hvad er vi selv rundet af?
  - Hvad er vores kirke- og menighedssyn?
  - Gudstjenestesamtaler:
    - Hvad oplevede jeg?
    - Hvad satte det gang i af tanker og følelser
    - Hvad kunne jeg godt tænke mig mere af

4. Et par gode fif...

- Langsom og tålmodig proces
- Lad det gro frem
- Hellere lidt men godt
- Vælg fokus fremfor at kaste sig over alt på én gang
- Giv plads til forskellighed
- Lad jer inspirere
- Prøv – samtal – prøv igen og igen
- Og endelig ...

TO OG TO:

Hvad får I lyst til at arbejde med eller blive klogere på?

